

॥ ॐ तत्सत् परमात्मने नमः ॥

॥ श्री ॥

नूरे એરીયા.

નાટકનાં ગાયનો અને ટુંકસાર.

શ્રી લક્ષ્મીકાન્ત નાટક સમાજ.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

ઈશ્વરલાલ વાડીલાલ શાહ.

મલિક—શ્રી લક્ષ્મીકાન્ત નાટક સમાજ.

મુકામ—ધીકાંદા ભારતભુવન થિયેટર

અમદાવાદ.

કિંમત ૪ આના.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગજરાતી કોપીગ્રાહિણ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૫૮૦૬ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ 'નૂરે એશીયા' ગાયનો, રૂંડ સાર

વિષય ૪૪૬૮ : ૨-૪

આ નાટક બાજતના તમામ હક સને ૧૮૬૭ ના ૨૫ માં
એક્ટ મુજબ માલીકે પોતાને સ્વાધીન રાખ્યા છે. માટે
રજ શિવાય કોઈએ છાપવું, છપાવવું, વેચવું,
વેચાવવું તેમજ ભજવવું કે ભજવાવવું નહીં.

આ ચોપડી શ્રી જીન એડવોકેટ પ્રીન્ટિંગ પ્રેસમાં વાડીલાલ
બાપુલાલ શાહે શ્રી લક્ષ્મીકાન્ત નાટક સમાજને માટે છાપી
૩૦ થીકટા જશીંગલાઈની વાડી—અમદાવાદ.

॥ ॐ ॥

॥ तत्सत् परमात्मने नमः ॥

॥ श्री ॥

नूरे अशीया

नाटकनां गायनो अने टुंकसार.

रचनारः— } (स्व) पंडीत दुर्गाप्रसाद गुप्ता.
                  } भून्शी-भाहीबुद्दीन नाम

छपावी प्रसिद्ध करनार,

मंथरलाल वाडीलाल माल

मालेक—श्री लक्ष्मीकान्त नाटक सभा

हाल मुकामः—धीकांटा लारतभुवन थीअटर—अमदावाद

आवृत्ति पहिली]

सने १९३१

[प्रत २०००

किंमत चार आना.

“પ્રસ્તાવના”

હારવ દુર્દશા સમાજનું અધઃપતન જાતિયદ્રેષથી જાતિ વિનાશ કરનાર શ્રીમંતોની ખીશાયલીલા દર્શાવનાર અને ભોળી સ્ત્રીઓને ફસાવી અનિતીને માર્ગે ચઢાવી, વેશ્યાવાડા સજ્જની સમાજમાં અનેક કલંકો રચનાર પડદા પાછળ છુપાયેલા ઝેરી નાગોનાં જીવનનો આદર્શ ચિતાર આપનાર પ્રસ્તુત નાટ્ય પ્રયોગ સ્વર્ગસ્થ પડીત, દુર્ગાપ્રસાદ ગુપ્તાએ ચારવર્ષ પહેલાં શ્રી લક્ષ્મીકાન્ત સમાજ માટે લખેલો પડીત દુર્ગાપ્રસાદ સ્વર્ગસ્થ થવાથી કેટલોક વિભાગ ત્યાં ગાયનો સુપ્રસિદ્ધ મુનસી માહીચુદ્દીન નાજી પાસે લખાવી શ્રી લક્ષ્મીકાન્ત નાટક સમાજના માલેક આજે ગુર્જર રંગભૂમિ ઉપર રજુ કરે છે. જેના સમાલોચના કરતાં એક પ્રશ્ન મહત્વનો ઉભો થાય છે કે હીંદુજાતીનો વિનાશ કોણે કર્યો જવાબમાં હીંદુઓએ પોતેજ કન્યા વિક્રય તો જગપ્રસિદ્ધ છે પણ વર વિક્રયના કુચાલે કેટલી હિન્દુખળાઓનાં બલીદાન લીધાં છે જેમાંનું એક જવલંત પ્રજાંત આજનો પ્રયોગ રજુ કરે છે.

વેશ્યાવૃત્તીનો પોષક રાજા માનેકચંદ એક વિધવાનું બલીદાન લઈ ખીજીને વરવિક્રયના પડદા પાછળ પોતાની પામર વિલાસ લાલસાનો ભોગ બનાવવા સંસારના શુદ્ધ સરોવર માંથી બહાર કાઢી અર્નાતિના ખાઓચીયામાં ધકલવા તનતોડ પ્રયત્ન કરેછે એક કંટાળેલી કુલીન કન્યા હીંદુ સમાજના જુદમથી કંટાળી મુકિતફોજનો આશ્રય લેવા તૈયાર થાય છે પરંતુ તેનું સદ્ભાગ્ય

અણીને વખતે તેને પરમાનંદ નામના એક સેવા ભાવી સજ્જન ના હાથે સ્વગૌરવ વેચતી બચાવે છે. આજે સમાજમાં સાધુતા ના પડદા પાછળ કેટલાયે શયતાન માનેકચંદો વસે છે, પોતાની જાતીને શ્રાપ સમાન એ દુર્ગનો જાતીય રક્ષાને બદલે કેવા ઘોર જાતીય વિનાશ આદરે છે વેશ્યાવાડા કેમ સર્જાય છે હીંદીઓ પરધર્મ અંગીકાર કરી વિજાતીય કેમ થઈ જાય છે. એજ દ્રશ્ય બતાવવાનો આજના પ્રયોગનો મુખ્ય આદર્શ છે. જન સમાજ તેને નિરક્ષીર દ્રષ્ટિએ નિહાળી એવાઓની ભુલો સુધારે એજ અભ્યર્થના સહ વિમરતો.

ભારતભુવન થીએટર
ઘીકાંટા અમદાવાદ
તા. ૧૯-૨-૩૧

{ વિક્રાનોનો નમ્ર સેવક.
રઘુનાથ ત્રિભુવન બ્રહ્મમુનિ.

નૂરે એશીયા નાટકનાં મુખ્ય પાત્રો.

પુરૂષ પાત્રો.

રાજાબહાદુર માનેકચંદ-રાજા બહાદુરનો જેતાબ પામેલો

વિલાસી શ્રીમંત.

શ્યામનારાયણ...તેનીજ જ્ઞાતિનો ગરીબ માણસ બિમલાનો પિતા.

પરમાનંદ... ..લોક સેવક.

પ્રમોદચંદ્ર... ..રાજા બહાદુરનો ખાનદાન પુત્ર

ધર્મદત્ત... ..બિમલાનો ભાઈ.

કાશીનાથ પંડીત... ..એક પંડીત.

ઘસીટાનંદ ... ..કાશીનાથનો ઉપરી હેડ માસ્તર.

રાજા હડપદેવ... ..અંધેરપુરનો રાજા.

ગોકળમલ ... ..રાજા બહાદુરનો ખુશામતીયો મિત્ર.

બુધવો ... .. પંડીત કાશીનાથનો ચાલાક નોકર.

ઈન્સ્પેક્ટર, લિક્ષુકો, મુક્તિદેજવાલા, બાળકો. નાગરીકો
છત્યાદી વીગેરે.

સ્ત્રી પાત્ર.

માલતી.....માનેકચંદની મોહબ્બતમાં ફસાઈ વેશ્યા બનેલી

એક કુલીન વિધવા.

બીમલા.....શ્યામનારાયણની પુત્રી.

નિર્મળા.....બીમલાની માતા.

બસંતી— } કાશીનાથની સ્ત્રીઓ.
ગુલાબી— }

કંચનીઓ સ્ત્રીઓ છત્યાદી, વીગેરે

શ્રી ૧।

શ્રી ગણેશાયે નમઃ

॥ ૐ તત્સત્ પરમાત્મને નમઃ ॥

નૂરે એશીયા.

નાટકનો ટૂંક સાર.

અંક પહેલો

મંગળાચરણ અને વસ્તુસુચન.

પ્રવેશ પહેલો—રાજા બહાદુર માનેકચંદનો મહેલ.

રાજા બહાદુર માનેકચંદે માલતી નામની એક કુલીન વિધવા
 ઝીને ફસાવી પોતાની શિકાર બનાવી છે. જેનાથી એક પુત્ર
 જનમ્યો છે જેને બે આબર થવાની બીકે રાજાબહાદુર માનેકચંદ
 પોતાના નિચ સલાહકાર ગોકલમલની સલાહથી, મારી નાખવાના
 નિશ્ચય પર આવે છે, માલતીનું આગમન માનેકચંદનો નિશ્ચય
 જાણી કુમળા બાળકની જીવન ભીક્ષા માટે કાલાવાલા, સખંધ
 કાયમ નીલાવવો હોય તો બાળકને મારી નાખવાની રાજાબહાદુરની
 ધમકી, માલતીના કાલાવાલા, માનેકચંદનો અફૂગ નિશ્ચય. આખરે

ભોળી માલતીએ પ્રેમ વાસનાને આધીન થઈ પોતાના હાથેજ પોતાના બાળકનું ખૂન કરવું. માલતીએ કરણ દશ્ય બેઈ બેઠોસ થવું. સફેત ઠગ માનેકચંદે પકડાઈ જવાની બીકે માલતીને માણસો પાસે ઉઠાવી બહાર ફેંકાવવી વેશ્યાના છવનનો પ્રાથમીક ઇતિહાસ.

પ્રવેશ બીજો—પંડીત કાશીનાથનું ઘર.

ચરકેલ બેજનાં પંડીત કાશીનાથ લગ્નના લહાવા લેવા પુખ્ત ઉંમરે બે સ્ત્રી સાથે પરણે છે, ઘરને સ્થાને લડાઇનું મેદાન બે શોકયની સાઠ મારી, સંબેગનો ભોગ બનેલા પંડીતે પોતાના અકર્મી કુળ દીપકને લઈ પાઠશાળામાં જવું.

પ્રવેશ ત્રીજો—માનેકચંદનો બગીચો.

માનેકચંદ પાસે સેવાભાવિ લોકસેવક પરમાનંદ ગરીબોની રક્ષા માટે લીક્ષા માગવા આવવું, રાજ બહાદુરના ઉડાઉ જવામ, ત્રિલાસી પિતાના પરમાર્થી પુત્ર પ્રમોદે આવી. પોતાના પ્રાણના ભોગે ગરીબોને મદદ કરવી.

પ્રવેશ ચોથો—શ્યામનારાયણનું ઘર.

પૈસેટકે ખુવાર થયેલ રાજ માનેકચંદનો જ્ઞાતિબંધુ શ્યામનારાયણ ઉંમર લાયક થયેલ પોતાની કન્યા બીમલાના વિવાહની ચીંતા કરે છે, મોટી પહેરામણી આપ્યા સિવાય કન્યા વરે નહીં એવો જ્ઞાતીનો રિવાજ હોવાથી બીમલાનું માથું કોઈ સ્વીકારતું નથી તેનો પુત્ર ધર્મદત્ત આથી કોઈ પણ ભોગે રાજ માનેકચંદના પુત્ર પ્રમોદને બિમલા પરણાવવાના નિશ્ચય પર આવે છે.

પ્રવેશ પાંચમે—બગીચો.

બિમલા અને સખીઓની પ્રેમ ચર્ચા પાછળથી ધર્મદત્ત અને પ્રમોદનું આગમન, ધર્મદત્તનું છુપાવું, પ્રમોદ અને બિમલાનું મીલન, પ્રમોદને ઓળખતાં બિમલાની સ્નેહ લગ્ન માટે માંગણી જ્ઞાતિ રીવાજને આડે લાવી પ્રમોદનો અસ્વીકાર, હતાશ થયેલી બિમલાએ આત્મઘાત કરવા જતાં ધર્મદત્તે પ્રગટ થઇ બચાવવી.

પ્રવેશ છઠ્ઠો—પાઠશાળા.

પાઠશાળામાં બાળકને લઇ આવેલ પંડીતની મુઝવણ હેડમાસ્તર ઘસીટાનું આગમન, કાશીનાથનો ગભરાટ, ત્યાં બંને સ્ત્રીઓએ સાઠમારી કરતાં આવડું, પાઠશાળાનું મેદાને જંગમાં ફરી જવું પંડીતજીને નોકરીમાંથી પાણીચું.

પ્રવેશ સાતમે—ગંગા કિનારો.

ગંગા કિનારે રાજમાણેકચંદની જમીનપર ગુપડું બાંધી રહેલ વૃદ્ધ ડોસી પાસે માનેકચંદે ભાડુ વસુલ કરવા આવવું, ગરીબ ડોસીના કાલાવાલા જવાબમાં માનેકચંદે ભાડાપેટે કોઇ સુંદર સ્ત્રી લાવી આપવાની માંગણી કરવી આવી માંગણીથી ડોસીના બાળકોએ સામે થવું માનેકચંદનો ગરીબ બાળકોપર અત્યાચાર અચાનક સમાજના કુરિવાજોનો ભોગ થયેલી બિમલાનું ગંગામાં પડવા આવવું, બિમલાની સુંદરતા જોઇ માનેકચંદે મોહીત થવું અચાનક વેશ્યા બનેલી માલતીનું ગંગા સ્નાને આવવું બિમલાને બચાવવા જતાં માનેકચંદે ઉશ્કેરાઇ તેનું ખુન કરવા જવું, ગંગામૈયાનું પ્રાગટ્ય લઘ્ય દર્શન.

ટુકડો.

—ટુકડો—

અંક બીજો.

પ્રવેશ પહેલો-શ્યામ સુંદરનું મકાન.

બીમલાના વિવાહની ચિંતા કરતો શ્યામસુંદર બિમલાને લઈ માલતીનું આગમન, બિમલાની પહેરામણીના દશહજાર રૂપિયા માલતીએ આપવા તૈયાર થવું એક વેશ્યાને આટલી મોટી રકમ આપતી જોઈ શ્યામસુંદરે બીમલાના ચારિત્ર માટે શંકાશીલ થવું માનેકચંદના ખુશામતી મીત્ર ગોકલનું આગમન. બિમલાને કલંકીત કરવા વેશ્યાને ત્યાં એક રાત ગાળી એમ કહી બિમલાપર કલંક ચઢાવવું પિતાએ પુત્રાનો તિરસ્કાર કરી આત્મ હત્યા કરવી.

પ્રવેશ બીજો-માનેકચંદનો મહેલ.

બીમલાને કલંકીત ઠરાવી પોતાની જાળમાં ફસાવવાની ઘટના ગોઠવતા માનેકચંદ પાસે ગોકળે આવી બીમલાને ઘર બાર કાઢવાના સમાચાર આપવા આભુપણુથી સુંદરતા ખરીદવા ઈચ્છનાર માનેકચંદે ગોકલની સલાહથી દાગીના લઈ માલતીને ત્યાં બિમલાને ફસાવવા જવાના નિશ્ચયપર આવવું.

પ્રવેશ ત્રીજો-હુડપદેવનો દરબાર.

અંધેરપુરના મહારાજા હુડપદેવનો અંધેર ન્યાય કારભાર હુડમાસ્તર ઘસીટાનંદનું પંડીત કાશીનાથને લઈ ન્યાય માગવા આવવું કાશીનાથ તેમજ ઘસીટાનંદનો અવળો ન્યાય પરિણામે હુડપદેવે કાશીનાથની પત્ની જસંતીપર આશંક થવું અને કાશીનાથની બે પત્નીમાંથી એકપર પોતે તરાપ મારવી.

પ્રવેશ ચોથો-માનેકચંદના ખજનાનો ઓરડો.

નિર્દોષ બીમલાને લગ્નની પહેરામણીમાં મદદ કરવા. દશ-હજાર રૂપીયા લેવા પરમાનંદ સાથે પ્રમોદનું ખજનામાં દાખલ થવું. તિબેરીપર કાલાનાગ બેઠ પ્રમોદે ખુલાશો પુછવો. ધર્મ અને અધર્મની કમાણીનું પૃથક્કરણ. અચાનક માનેકચંદે ગોકળ સાથે આવવું પ્રમોદને ચોરની હાલતમાં બેઠ ગુસ્સે થવું. પ્રમોદનો સત્ય ખુલાશો માનેકચંદે પ્રમોદને મારવાજતાં પરમાનંદે બહાર થઈ તેનો બચાવ કરવો. પરિણામે માનેકચંદના આશ્ચર્ય વચ્ચે પ્રમોદે તિબેરીમાંથી દશહજાર રૂપીયા લઈ જવા.

પ્રવેશ પાંચમો-માલતીનું મકાન.

માલતી પાસે પ્રમોદ અને પરમાનંદનું આગમન માલતીએ પોતે વેશ્યા કેમ થઈ તેનો ખુલાશો કરવો. બીમલાને માનેકચંદના ત્રાસથી બચાવવા કહેવું. ઇન્સપેક્ટરને લઈ માનેકચંદનું આવવું. પ્રમોદને કેદ કરવા જતાં પરમાનંદે સત્ય હકીકત બહાર કરવી. ઇન્સપેક્ટરે કેદ કરવા ના પાડવી માનેકચંદના પછાડા બિમલાએ વિધવાશ્રમ આશ્રય લેવા ચાલી જવું.

પ્રવેશ છોઠો-જેલ.

જેલમાં પંડીત કાશીનાથ તથા ગુલાબીનો રસવિનોદ. બુધવાનું મીલન. રાણી બની બેઠેલ બસંતીએ ગુલાબી સાથે પ્રેમ ન કરવાની ધમકી આપવી. એનું કહેવું ન માનતાં ખુન કરવાની કોશીશ કરવી બુધવાને હાથે પંડીત કાશીનાથનો બચાવ

પ્રવેશ સાતમે-વિધવાશ્રમ.

વિધવાશ્રમને આશ્રયે શાન્તી પામેલા બીમલાને રાત્રી માનેકચંદે આવી વેશ્યા ઠરાવી આશ્રમનો ત્યાગ કરાવેલો.

પ્રવેશ આઠમે-

સંસારના ચાલી રહેલા સમાજસડાના ચક્કરમાં પીસાયેલી માર્ગ ભુલી બીમલા જીવન દિશા ખોળી રહી છે. ત્યાં મુક્તિ ફાળના માણસે આવા તેને પોતાનો ધર્મ અંગીકાર કરવા લલચાવેલો. બીમલાએ પરધર્મ અંગીકાર કરવાના નિશ્ચયપર આવવું અચાનક પરમાનંદે આવી હીંદુમણીનું કર્તવ્ય. હિંદુ ધર્મનું ગૌરવ, અને સ્વબળતીની શ્રેષ્ઠતા સમજાવવી તર્કવિતર્ક કરતી બિમલાને પરમાનંદના યોગ બળે દિવ્ય દર્શન થવું. જ્ઞાન દ્રષ્ટી પામેલી બીમલાએ સહસા બોલી જવું કે—

॥ જલવા દીખાયા આપને એ અજબ નૂરે એશીયા ॥

પરમાનંદ:-મંચ નહીં બિમલા ત્રિલોકીનાથ નૂરે એશીયા ॥

॥ જગત ભરમેં ધર્મઠી ગ્લાની હય હોતિ જીસખખત ॥

॥ અવતાર લોકે તારતા હય બિશ્વ નૂરે એશીયા ॥

॥ યે હય સખ જીગનું સિતારે આફતાબ નૂરે એશીયા ॥

॥ એશીયા હય નૂર જગતકા યેહ હય નૂરે એશીયા ॥ ટેબલો.

❀ અંક બીજો સમાપ્ત. ❀

અંક ત્રીજો.

પ્રવેશ પહેલો—જંગલ.

વિપત્તિઓની પરંપરાથી ગભરાયેલ બીમલાની માતા નિર્મલાની ઉનમાદ દશા ધર્મદત્તનું આશ્રાસન, બીમલાએ આવી પોતાની નિરદોષતા જાહેર કરવી ધર્મદત્તે તેને ધીક્કારી કાઢવી બીમલાનું કલ્પાંત માનેકચંદ તરફથી બીમલાને દાસી બનાવવા બીમલાની માંગણી કરવા ગોકલનું આવવું બળાત્કારે બિમલાને મોકલવી.

પ્રવેશ બીજો—માણેકચંદનો મહેલ.

ફરી ફરીને માનેકચંદના પાસમાં ફસાયેલી બીમલાએ પોતાની મુકતી માટે માલતીને પ્રાર્થના કરવી માલતીએ માનેકચંદને ફસાવવાનો માર્ગ બતાવવી જવું માનેકચંદનું આગમન મોકળે આવી પોતાના કામ બદલ ઈનામ માંગવું, માનેકચંદે કેશકેરાઈ ગોકળનું ખુન કરવું પાછળથી બિમલાને લલચાવવા પોતાનો ધન ભંડાર બતાવવા જતા સર્પ ડંશથી માનેકચંદનું મૃત્યુ, પાપીનો અંતિમ અંજમ કરણી તેવી પાર ઉતરણી એ કહેવતની સફળતા.

પ્રવેશ ત્રીજો—દરબાર.

હડપદેવના હિંદા ન્યાયથી કંટાળેલ બસંતીએ હડપદેવને કપકા આપવો કાશીનાથને બચાવવા બનાવટી રાજ બુધવાએ આવી હિંદા ન્યાય કરનાર રાજ હડપદેવને પદ્મજ્ઞ કરવાની ધમકી આપવી હડપદેવે સુધરી જવું.

પ્રવેશ થાયો—લક્ષ્મી પેલેસ.

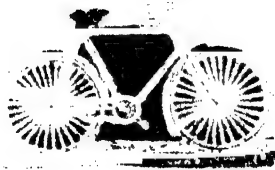
પ્રમોદે પોતાનું નિવાસ સ્થાન જે લક્ષ્મીપેલેશના નામથી ઓળખાય છે તે ગરીબોને ભેટ કરી સેવાસદન તરીકે અર્પણ કરવું. પોતાના દિન દેશબંધુઓના ઉદ્ધાર અર્થે પ્રમોદ પરમાનંદ તથા બિમલાએ પ્રતિજ્ઞા કરવી.

અંતિમ ઉપસંહાર.

શાન્તિ !

શાન્તિ !!

શાન્તિ !!!

॥ ૐ તતસત્ પરમાત્મને નમઃ ॥

શ્રી.

નૂર એશીયા.

નાટકનાં ગાયનો.

બાળાઓ—

સ્તુતી.

તું દાતા હય પ્યારા સખકીશાન

પરખત જંગમ સારે આલમકા હીતકારી

અય બનવારી મનહર ગીરધારી.....તુંદાતા.

કુદરત હય તેરી દરપન રૌશન

હરહરહમ જીસમેંહમ મુખ નીરખતહંચ બારીબારી

સખહી નરનારી હમબયેં સખવારી.....તુંદાતા.

અફજલતું હરદીલતું કામીલતું આકીલતું શામીલતું

તું એક બાર અય દાતાર હંચનિસાર દે બહાર બેશુમાર

હિકમત હય ન્યારી કરસારી ગમખવારી અય બારી...તુંદાતા

વારાંગના—

૧

અમારા બાલા જોબન દેખો તાકો મારોનાં નૈના
હમારી કવલી છાતી ઈન આતોંસે ડરતીહય વદ્ધાહ
કરોના બારાજેરી અય સીતમગર

કરો મત ઘાનહીકવલે જગરપર
મય બાલી મતવાલી ના છેડો હારી—

કાશીનાથ-બસંતી-ગુલામ-૨

કહાંસેઆઈ સૌતનમેરી જુતીકી એડી ખાલ ઉઘેડી
ઉતાઈ ચમડી આજ

ડાયન તું કહાંસેઆઈ આફતઢાઈ શાનમીટાઈ લુટાઈ સારી લાજ
અયસી લડાઈ કયસી ઢીટાઈ શ્યામતઆઈ દોનોંકી આજ

ઈધર આ ચુલેમે જા બેહયા કહાંસે

ડગમગ ડાલે મોરી નૈયા નાવ પુરાની

સુઠાની અયસા મુરખહોતો નાવ ભવરમેં આયેગી
નાવપુરાની જો હય તેરી કયું ન ગોતે આયેગી

બહામી હલવા ખા

અરરર હાય

કયું જીતા હય મરજી

ઉખેડું મુછે ગધેડી પુછે-તેરાહો કુછખર મીઠાજ

કહાંસે આઈ

ચારાંગના—

૩

ધુંધટમેં ગોરીયાં મારે જાન

ગોરીયાં મારે જાન—ધુંધટમેં

મંદમંદ ગતી ચલત હરત મન

ગતિ ગજરાજ સમાન—ધુંધટમેં

રાહે ચલતનીત છેડ કરત હય

હલત કલેજે બીચ જાન—ધુંધટમેં

બીમલા-છોકરીઓ— ૪

યે શુલશન ખીલા શુલજીર શુલશુલહય બલહાર (ખ્યારી ખ્યારી)
ભાવત નાહીં રૂપ સુંદર શુલજીર ક્યારી સગરી સજની હય બેકાર

બલિહારી ખ્યારી ખ્યારી નાહી ભાતીયે બહાર
 લાયે કોઈ રંગીલા રસીલા છયલા દીલદાર
 પ્રીતમ ન લાયે કેઈ જીયા મોરા હય બે.જાર
 ગરીબ હું નારી મંય બેચારીહો કયસા સંસાર
 કયું ફીર બનાયા યે હાર બોલો ખ્યારી)

બીમલા-છોકરીઓ— પ

ઝરી કયું શરમાયે ઘર પ્રીતમ આયે બોલ બોલ બોલ
 અબોલી બાવરી

મોહિ ના શરમાઓ બસનઓ સતાના છોડ છોડ છોડ
 છોડો જાઓરી

અચ્છીપાઈ જોડી કયું હય થોડી થોડી
 કયા જોડા કયા જોડી કયસીલાજ છોડી જાઓ જાઓરી...
 ....ઝરીકયું

અપને દીલમેં ડરતી કયું નિર્લજ આત કરતી
 મનમેં ખ્યારા લાયે ઔર ચુંહી મુંડીયા હીલાયે ઝરી જા જા જા
 નહિં ના ના ના....અજી વા વા વા.....બસચુપ.....કયું...
 ....ચું.....ઉં ઉં ઉં.....ઝરી કયું શરમાયે

કાશીનાથ-અસંતી-ગુલાબી } ૬
હેડમાસ્તર-છોકરો—

યે કયસી કુટી કીસ્મત મેરી રોજ હુઈ હય અંધત
હો જોડસે આઈ કયામત રોતેં અચ્ચેને મુજકો સતાયા
ખંદા હય તેરા અફસર...યે ઘોડી હય તું અચ્ચર
કયા ખકતા હય હેડમાસ્તર....મેરાદીલ હયે અસંતીપે આયા
રોતે અચ્ચેને મુજકો સતાયા

તું હય મખખી યે હય મચ્છર...મય હું મદારી યે હય ખંદર
મય હું તેરા પ્યારા કલંધર ઝટપટ જાની આઝો
કયસા શૌહર તું હય બેદમ મંચ હું ઘોડા તુ હય ટમટમ
કયસી એ બેસુરી સરગમ બેદમ યે કુકડદમ
રોતે અચ્ચેને મુજકો સતાયા

બીમલા—

૭

દીલકી ખુશી હય દેહમેં મેરી જાન તુમ્હી હો
મેરે લીયેં જહાંનમે જગવાન તુમ્હી હો

સંસારમે આનંદ કે સામાન તુમ્હી હો

સન્માન તુમ્હી હો મેરે અભિમાન તુમ્હી હો

કમ હોગી ન દુનીયામેં મેરી શાન તુમ્હી હો-દીલકીં

તુમ હોતો મેરે વાસ્તે જન્મત મકાન હય

વરના હમારે વાસ્તે દુનીયાં મસાન હય

જસકી મંચ પુજારી હું વો ધર્માન તુમ્હી હો-દીલકીં

卐卐卐卐卐卐卐卐卐卐卐
 卐 ॐ અંક પહેલો સમાપ્ત ॐ 卐
 卐卐卐卐卐卐卐卐卐卐卐

અંક ખીનો.

ધર્મદત્ત—

૮

યે ચિંતા ત્યાગો પિતાજી જીયાકો કાઢે કરત બેજાર.
સખકા કરે વોહી નીવારન દુખ હર હય કીરતાર-જી
ધીરજકો જો છોડે જગમે જ્ઞાની વો ઇન્સાન નહીં.
જોના ઝીતે દુખકો મનસે ઉરકી કીરત શાન નહીં.
સંતોષ ધરો હિતસે હર ખાર.....જીયાકો કાઢે

વારાંગના—

૯

જલારે જલારે જોખનવા તરસાયેરે આજ

યો નહી માનત દગોખાજ

મોરો જોખન ખીતો જાયેરે કયસી પીયા ખીન

અગની જુઝાયેરે.—જલારે.

નિર્દય કયસો જુલમ કરત હમપે રે રે રે.

ઝોકે ખીન થરરર કરત મોરી છતીયાં

ફરકત હય મોરી અખીયાં.....જલારે.

કાશીનાથ—

૧૦

ઈન્સાફ જે ઉલટા દીયા જ્ઞાની હુવાસો કયા હુવા.
 દીલમેં નહીં રખખે દયા દાની હુવાસો કયા હુવા.
 આસન પ્રજાને જે દીયા ઉસ પ્રજાકા જીવન દીયા
 જેર હમારી લે ગયા રાજા હુવા તો કયા હુવા
 હુકમ હય મેરી પ્રજાકો સખત મેરા આજસે
 લડકી કરો પયદા અગર લડકા હુવા તો કયા હુવા
 ઉસ્તરેસે ન્યાયકી ઉલટી હજમત કરગયા
 ખંદર છછુંદર વો અગર ન્યાઈ હુવા તો કયા હુવા
 ઈશકકે ખાજરમેં કીમ્મત જીયાદા લડકીકી
 લડકા અગર પયદા કીયા ઈશકી હુવા તો કયા હુવા

ખીમલા—

૧૧

લાખ હમ તેરે હુવે તુમતો હમારા ન હુવા
 તેરે મીલનેસે મુજે ચરખ ગવારા ન હુવા
 દીવાના દીલ દીયા મંચને સમજકે હય દીલખર
 દીલદીયા ફીરબી મુજે કુછબી સહારાન હુવા
 દેખીયે ખ્યારાંમેં ખ્યારાંકી મહોબત ન રહી
 એક દીલખર થા મેરા વો બી હમારા ન હુવા

કાશીનાથ-બુધવા— }
 ગુલાબ-બસંતી— } ૧૨

સીના તોડુ સરકો ફોડુ કરડું ચહીઠંડા દે ડંડા
 મુરગી દે અંડા વાહ બુધવા વા વા વા વા—સીના.
 રાંડ આઈ તું કહાંસે બઢૌકાત બનાદી બાત
 ટલી હય ઘાત લગાદી લાત રૌશન હુધ આંદરાત.
 અયપાણ સબખાણ ગડબડકી આયા હય કયા તેરે હાથ.
 મેરી જોઈ હો કે કંચસી ફી હય ચાલ
 ઉઘેડું ખાલ બઢ ખીચાલ
 લગ્નદું આગ દુમ ઢબાકે ભાગ

વિધવાઓ— ૧૩

શ્રીમંતો એકહી સત્કર્મ જીવન મેં તુમારા હય,
 સહારા દોઉસે દુખ દર્દમેં જો બે સહારા હય,
 જો વિધવા સ્ત્રીયોકે ધર્મકા સન્માન રખતા હય,
 વહી ભારતકા રખવાલી વહી ભારતકા ખ્યારા હય,
 હમારા દેશ સુરજ હય કે સખ પરકાશ લેતે હંચ,
 જો હય પરદેશ ઇસ્કે સામને છોટાસા તારા હય,

❧ અંક ત્રીજો. ❧

નિમંલા-ધર્મદત્ત— ૧૪

કુલ ધાતકસે શાનગઈ જંગલમેં હુવા જસેરા
 હુજન બેટીહો જસ ઘરમેં હોગા દીનમેં અંધેરા
 ખીમલાકા જળ જનમ હુવા ઉસ દીનસે સખ માન ઘટા
 ઘરખાર ગયા ચે હાલ બના હય કાલ ગતીને ઘેરા.....

ખીમલા— ૧૫

ખોલ કર આંખે જો દેખા તો યહાં કુછ બી નહીં
 રંજો હસરતકે સિવા નાદાં યહાં કુછ બી નહીં
 અજલસે આયેથે સુનકર બહોતસી તારીફ પર
 આકે જળ દુનીયામે દેખા તો યહાં કુછબી નહીં
 દારાસે પુછા કહો કે દુનીયાસે કયા લે ચલે
 દસ્તે હસરત મલકે ખોલા મહેરબાં કુછબી નહીં

હડપદેવ-ખંસરી ૧૬

નન્ના મુન્ના છેલા મોહે મન ભાયા

ખીજલી પુતલી ગૌહરમેરા દીલ તુજપર આયા

ચુલ્લુ પાનીમેં ઉલ્લુ હુખ જાઓ (ના શરમાઓ)

મંચ હું સુંદર નૈઆ ચંદર

ખંદર કહાંસે ચે આયા (દેખો કાલેમુકા) નન્ના મુન્ના છેલા

ખ્યારી કોયલ ખાત સુનાઉં કાકાકૌવા મંચ બનજાઉં

અચ્છે અંગુર ચોંચમે લાઉં મેરી મૈના તુજકો ખીલાઉં

પુરી મનકી આસ મેરે હો દાસ બસરઈ ખીલ્લે મેરા હય દાવ

અબ આયા

(કયું ધખરાયા) નન્ના મુન્ના છેલા

હડપ-કાશી-ખસંતી-ગુલાબી—૧૭

આજ ખીલી હય ખાગોખાડી

મેરી કકડી મુજકો મીલી

આજસે તુ સૌતન નહીં મેરી બહેન તુ મેરી પ્યારી
 મેરીબી તુ બડી બહેન મય તેરી છોટી બહેન
 અઘડા ટલગયા ઘરસે જાઓ અખતો ફાંકો ધૂલ કુરસી
 ઓર ઉઠાઓ દુલ
 હો ગયા હય મેરા ડખખા ગુલ વાહ ખુશવા-ખા હલવા
 ખીલ ગઈ દીલકી ઠલી મેરી મૂલી મુજકો મીલી-આજ

શાન્તિ !   આનંદ !!   શાન્તિ ! !

જાહેર ખબર.

નીચે લખેલાં પુસ્તકો લક્ષ્મીકાન્ત નાટક સમાજનો જ્યાં મુકામ હોય ત્યાંથી રોકડી કીમતે મળશે. વી પી થી મોકવામાં આવશે નહિ

૧ વીર ઘટોત્કચ નાટકનાં ગાયનો	૯-૪-૦
૨ કુમારપાળ	૦-૪-૦
૩ શંકરાચાર્ય	૦-૪-૦
૪ વીર કુણાલ	૦-૪-૦
૫ કુસુમચંદ્ર	૦-૪-૦
૬ પૃથ્વીપુત્ર	૯-૪-૦
૭ સત્ય પ્રકાસ	૯-૪-૦
૮ મહાતાપે જહાન	૦-૪-૦
૯ અમરજેનાં બંધન	૦-૪-૦
૧૦ માલતી માધવ	૦-૪-૦
૧૧ રાજ જશવન્તસિંહ	૦-૪-૦
૧૨ અરણોદય	૦-૪-૦
૧૩ પૃથ્વીરાજ	૦-૪-૦
૧૪ દેવકુમારી	૦-૪-૦
૧૫ માલવપતિ	૦-૪-૦
૧૬ સિરાજુદ્દાલા	૦-૪-૦
૧૭ દોલતે જંગ	૦-૪-૦
૧૮ સંસાર સાગર	૦-૪-૦
૧૯ સ્નેહ મુદ્રા	૦-૪-૦
૨૦ શાલિવાહન	૦-૪-૦
૨૧ માયાના રંગ	૦-૪-૦
૨૨ મેરા ધમાન	૦-૪-૦
૨૩ પ્રેમ વિજય	૦-૪-૦
૨૪ વીરનાં વેર—૨૬ નવિન યુગ	૦-૪-૦
૨૫ રામહીપાલ—૨૭ અજતશત્રુ	૦-૪-૦

માલિક:—શ્રી લક્ષ્મીકાન્ત નાટક સમાજ.

